- у фазу *цвітіння* (105 доба) необхідно знизити рівень NH4 та збільшити вміст кальцію в розчині. Також можна разово збільшити концентрацію бору – до 1 мг/л. Бор стимулює розвиток кореневої системи та є необхідним елементом під час цвітіння рослини. Профіль живлення в період цвітіння включає наступні речовини: N (заг.) – 170 мг/л, NH4 – 5,7 мг/л, P - 47 мг/л, K - 213 мг/л, Ca - 137 мг/л, Mg - 36 мг/л, S - 38 мг/л, а також мікроелементи: Fe – 2,6 мг/л, Mn – 1,4 мг/л, Zn – 0,3 мг/л, B – 0,28 мг/л, Cu – 0,18 мг/л, Mo – 0,06 мг/л;

- у фазу *плодоношення* (123 доба) профіль харчування включає наступні речовини: N (заг.) – 169 мг/л, NH4 – 3,7 мг/л, P - 47 мг/л, K - 232 мг/л, Ca - 137 мг/л, Mg - 37 мг/л, S - 44 мг/л, а також мікроелементи: Fe – 2,8 мг/л, Mn – 1,48 мг/л, Zn – 0,34 мг/л, B – 0,3 мг/л, Cu – 0,18 мг/л, Mo – 0,06 мг/л.

УДК: 634.8.07-047.44(477.7)

АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ВИНОГРАДУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СОРТОВОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Гординяк Г.І. здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Федорчук В.Г. кандидат с-г наук, доцент кафедри виноградарства та плодоовочівництва, науковий керівник
Миколаївський національний аграрний університет

Виноград вважається головним продуктом виноробства, оскільки 81 % його йде на виготовлення вин і тільки 13 % ягід винограду вживаються у натуральному не переробленому вигляді, а з 6 % отримують кишмиш та ізюм. Але саме свіжий виноград один з найбільш цінних дієтичних продуктів харчування. Виноградарство в Україні має велике господарське значення, що обумовлюється цінними поживними і лікувально-оздоровчими властивостями свіжого винограду та продукції з нього. У ягодах винограду нараховується близько 150 компонентів, які обумовлюють їх смак і аромат. В 1 кг винограду міститься 900-1000 калорій. Хімічний склад ягід представлено різними групами органічних і неорганічних речовин. Ягоди винограду багаті на вітаміни групи А, В, С, Р, РР. Найважливішим показником якості столового винограду є вміст цукрів у ягодах - до 33 г/100см3 . Вони представлені глюкозою і фруктозою, визначають смак та є джерелом енергії.

В Україні столові сорти винограду вирощують на площі 3,46 тис. га, що становить 13,3 % від загальної площі виноградних насаджень. Середня врожайність цих насаджень - 4,8 т/га. Це значно нижче потенційної продуктивності сучасних сортів. Останніми роками Україна майже не експортує свіжого винограду, а тим часом імпорт продукції покриває близько 65 % обсягів його внутрішнього

споживання. Виноград столового напряму використання за обсягом валового виробництва і споживання займає п’яте місце у світі після яблук, груш, персиків і цитрусових.

Територія України характеризується значною різноманітністю природних і ґрунтово-кліматичних зон. З урахуванням цих особливостей в Україні виділено регіони, макрозони й мікрозони вирощування винограду, визначено їхню спеціалізацію по виноградарству й виноробству та сортимент винограду, що її забезпечує.

На цей час установлені зони промислового виноградарства на Україні, що охоплюють південні регіони, зокрема, АР Крим, Одеську, Миколаївську, Херсонську й частково Запорізьку області та Закарпаття. Згідно існуючого природного районування на території України виділено 15 виноградарських зон (макрозон), які є основою для сорторайонування, і 58 природно-виноградарських районів (мікрозони).

Таке районування зумовлене високою вимогливістю рослин винограду до умов навколишнього середовища.

При підборі сортів враховуються такі фактори: продуктивність (урожайність), якість ягід, строки достигання, особливо морозостійкість і зимостійкість їх генеративних органів, стійкість до пошкодження шкідниками та умови вирощування (без зрошення або із зрошенням), відповідність особливостей сортів ґрунтовим і кліматичним умовам, рентабельність і товарні якості ягід та цільове призначення продукції.

Для характеристики було обрано 5 сортів винограду надраннього строку достигання: Аркадія, Лора, Кєша (Контроль), Шапка Мономаха, Кодрянка.

Аркадія - столовий сорт винограду. Відноситься до дуже раннього сорту достигає (115-125 днів). Середньо, або сильнорослий кущ. Грона великі і дуже великі 600-800 грам. Ягоди великі 28*23 мм, 7-15 грам, залежно від навантаження куща; яйцевидної форми, цукристість 12-15%, смак простий ненав'язливий, легкий. При повному дозріванні відчувається легкий мускатний аромат. М’якоть соковита, шкіра пружна не товста. Транспортабельність висока, товарний вид хороший. Урожайність дуже висока. Витривалість до мільдью підвищена до 3,5 балів. Укорінення чубиків дуже добре. Витримує морози до 21 °С.

Лора ([Мускат де Сенвалье * суміш пилку Мускат гамбургський + Хусайне] * Королева таіровська) [Івів ім. В. Е. Таїрова, Україна]. Лора (зараз Лора перейменована у Флора і під такою назвою внесена до Держреєстру сортів України) - столова форма винограду дуже раннього терміну дозрівання, 110-115 днів. Грона конічні, середньої щільності або рихлі (залежить від запилення і сили росту пагонів), до 1 кг і більш. Ягоди циліндричні або овальні, красивого салатно-білого кольору з білим пруїном, на сонці із загаром 6-9 г. М'якоть щільна. Вміст цукру може бути вище 20 %, при кислотності 5-8 г/л (цукор-кислота в нормі). Насіння досить велике. Транспортабельність дуже хороша, стійкість до мілдью підвищена - 3 бали, до морозу -21...-23°С; сірою гниллю не пошкоджується, розтріскування ягід

спостерігається украй рідко. Квітка жіночого типу, запилюється добре. Обрізання лози середнє або коротке.

Кєша (Фрумоаса Албе) - столовий сорт винограду, раннього або ранньо-середнього терміну дозрівання (122130 днів). Кущі сильнорослі, урожайний. Квітка двостатева. Грона циліндроконічні або конічні, щільні, масою 600-900 г. Ягоди дуже великі, 32*25 мм, середньою вагою 10-12 г, овальні, білі, з щільною м'якіттю, гармонійного смаку. Цукристість 19-24 %, кислотність 5-8 г/л. Насіння в ягоді 1-3. Навантаження на кущ 35-40 вічок. Транспортабельність висока. Паростки визрівають рано і дуже добре. Плодоносних паростків 65-80 %.

Шапка Мономаха - столовий виноград, дуже раннього терміну дозрівання - 105-110 днів. Грона середньорихлі, циліндроконічні масою 600-1200 г, окремі до 1500 г. Ягоди великі, 28*25 мм, масою 12-14 г, овальні, білі. Смак гармонійний. М'якоть м’ясисто-соковита. Цукристість 18-19 %, кислотність 6-7 г/л. Плодоносних пагонів 70-75 %, число грон на пагін 1,3-1,6. Навантаження на кущ 45-60 вічок, обрізання лози на 8-10 вічок. Морозостійкість -25°С. Квітка функціонально жіночого типу. Стійкість до хвороб до 3,5 балів. Високостійкий до мілдью, стійкий до оїдіуму і сірої гнилі. Дегустаційна оцінка свіжого винограду 7,9 бали. Транспортабельність добра.

Кодрянка (Молдова, Маршальський). ["Вієрул”, Молдова]. Надранній столовий сорт винограду, з підвищеною стійкістю до хвороб. Від початку розпускання бруньок до зрілості ягід 110-118 днів. Кущі винограду сильнорослі. Маса грона 400-600 г, окремі до 1,5 кг. Ягода велика 31*19 мм, 6-8 г, темно-фіолетова. Цукронакопичення до 18-19 %, при кислотності 6-7 г/л. Споживча зрілість (настає швидко: вже при цукристості 12-14% виноград цілком їстівний. Грона можуть довго висіти на кущах без втрати смакових якостей. Врожайність висока, стійкість до мілдью 2,5-3,0 бали, витримує морози до -22°С.

Виноград є досить рентабельною культурою. В плодоношення вступає на 3-4 рік, а максимальної врожайності можна чекати вже на 6-7 рік. Строки його достигання залежать від сорту і можуть тривати від червня до жовтня.

Столові сорти є улюбленими солодощами багатьох споживачів, а вишукані ізюмні сорти додадуть літнього настрою та вітамінів взимку. Виноград також добре зберігається (до 6 місяців), тому його можна закладати на зберігання в холодильні камери і отримувати більший прибуток від реалізації в осінньо-зимовий період

Проаналізувавши сортовий склад винограду на Півдні України рекомендовано для закладання промислових насаджень такі сорти як: Шапка Мономаха, Аркадія і Кодрянка.

Література

1. Виноградарство по-новому / В.М. Стеценко, Н.В. Держаков - АСТ 2011. - 416 с.

2. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні на 2021 рік [Електронний ресурс] / [Реєстр є чинним станом на 19.08.2021], Київ, 2021. - 329 с. - Режим доступу: http://www.vet.gov.ua/sites/default/files/ReestrEU-2021-08-19.pdf

3. Розвиток виноградарства і виноробства на Півдні України [Текст] : ретросп. бібліогр. покажч. / Уклад. : О. Г. Пустова, О. О. Цокало, Д. В. Ткаченко, М. О. Семиліт. - Миколаїв : МДАУ, 2010. - 440 с.

УДК 634.7 631.5

РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОНТАНТНОЇ МАЛИНИ В УМОВАХ ПІВНОЧІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Савчук Д.П., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Іщенко І.О., кандидат с-г. наук, професор
кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії, науковий керівник
Одеський державний аграрний університет
ishchenko2406@gmail.com

Ягідництво на сьогоднішній день один із перспективних напрямків у садівництві. Ягідні культури дають нам цінні продукти харчування, які багаті на цукри, органічні кислоти, мінеральні солі, вітаміни, дубильні та ароматичні речовини. Основний напрям використання ягід – це споживання їх у свіжому вигляді, а також невеликий відсоток продукції йде на переробку (варення, наливки, соки, вина та ін.). Окрім того, ягідні культури мають цінні лікувальні та господарсько-біологічні властивості: скороплідність – рано вступають у плодоношення, перші врожаї можна отримати на другий рік після садіння; щорічно дають високі врожаї – при застосуванні інтенсивних технологій; дозрівають рано – коли ще не має врожаю інших плодових культур; дуже пластичні – пристосовані добре до різних ґрунтово-кліматичних умов; доволі легко та швидко розмножуються вегетативним способом.

Однак, якщо говорити за негативні сторони ягідних культур, то до них можна віднести, перш за все, низьку транспортабельність ягід, а також невисоку стійкість до грибкових захворювань, особливо в період дозрівання врожаю. Потребують високої трудомісткості в період збору врожаю, який буде використаний для продажу у свіжому вигляді.

Як вже зазначалось, в сьогоденні ягідні культури мають нову перспективу розвитку, особливо поблизу міст – для споживання у свіжому вигляді та технічної переробки. Відповідно, для інтенсивного вирощування якісних, високопродуктивних врожаїв ягідних культур, особливу увагу, потрібно приділяти при виборі місці